KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 2.2.2022 r.
COM(2022) 30 final

Pakiet normalizacyjny

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

na temat wykonania rozporządzenia (UE) nr 1025/2012 w latach 2016–2020

1 Wprowadzenie

W rozporządzeniu (UE) nr 1025/2012[1] (zwanym dalej „rozporządzeniem”) ustanowiono ramy prawne uprawniające Komisję do występowania do europejskich organizacji normalizacyjnych (ESO)[2] o opracowanie norm i dokumentów normalizacyjnych dotyczących towarów i usług na potrzeby polityki i prawa Unii z myślą o wsparciu przez UE funkcjonowania systemu normalizacji europejskiej oraz określono główne kryteria funkcjonowania tego systemu.

Na podstawie art. 24 ust. 3 rozporządzenia Komisja co pięć lat składa sprawozdanie z jego wykonania. Pierwsze sprawozdanie zostało opublikowane w 2016 r. i obejmowało lata 2013–2015[3]. Niniejsze sprawozdanie dotyczy głównie lat 2016–2020, z zastrzeżeniem, że niektóre dane były dostępne tylko do 2019 r., ale w przypadkach, w których było to możliwe, uwzględniono w nim również zaktualizowane fakty i dane do 2021 r. W art. 24 ust. 1 i 2 rozporządzenia ustanowiono wymóg, aby europejskie organizacje normalizacyjne i inne organizacje, które otrzymują finansowanie UE, przedkładały sprawozdania roczne ze swej działalności. Sprawozdania te zostały uwzględnione przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania. Na potrzeby gromadzenia danych zlecono przeprowadzenie niezależnego badania[4].

2 Wykonanie rozporządzenia

Komisja wystąpiła z szeregiem inicjatyw i środków, aby wesprzeć wykonanie rozporządzenia. Na potrzeby strategii jednolitego rynku z 2015 r.[5] oraz w ramach pakietu normalizacyjnego z 2016 r.[6] Komisja uruchomiła wspólną inicjatywę dotyczącą normalizacji. Zgodnie z wielostronnym i partnerskim podejściem inicjatywa ta miała na celu modernizację systemu normalizacji europejskiej, aby utrzymać jego atrakcyjność, skuteczność i efektywność. Wspomniana inicjatywa została podzielona na 15 różnych podśrodków, a dokumenty są publicznie dostępne[7]. Stan realizacji został przedstawiony w styczniu 2018 r.[8] Biorąc pod uwagę również powyższe inicjatywy i działania, obecny stan wykonania rozporządzenia można podsumować w poniższy sposób.

---

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej, zmieniające dyrektywy Rady 89/686/EWG i 93/15/EWG oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/9/WE, 94/25/WE, 95/16/WE, 97/23/WE, 98/34/WE, 2004/22/WE, 2007/23/WE, 2009/23/WE i 2009/105/WE oraz uchylające decyzję Rady 87/95/EWG i decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1673/2006/WE, Dz.U. L 316 z 14.11.2012, s. 12.

[2] Trzema europejskimi organizacjami normalizacyjnymi w rozumieniu rozporządzenia są: Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN), Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki (CENELEC) oraz Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych (ETSI).

[3] COM(2016) 212 final.

[4] Study on the implementation of the Regulation (EU) No. 1025/2012 (Article 24) [Badanie dotyczące wykonania rozporządzenia (UE) nr 1025/2012 (art. 24)]; https://doi.org/10.2873/504681 i https://doi.org/10.2873/593923

[5] COM(2015) 550 final.

[6] COM(2016) 358 final.

[7] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#jis

[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018SC0015

2.1 Przejrzystość między organami normalizacyjnymi (art. 4)

W art. 4 rozporządzenia określono wymogi dotyczące przejrzystości norm między europejskimi organizacjami normalizacyjnymi i krajowymi jednostkami normalizacyjnymi oraz między tymi podmiotami i Komisją.

Narzędzia internetowe ułatwiły dostęp do projektów norm oraz przejrzystość norm dla pozostałych europejskich organizacji normalizacyjnych, krajowych jednostek normalizacyjnych i Komisji, zgodnie z wymogami art. 4. Dostęp do projektów norm i przejrzystość norm na podstawie art. 4 rozporządzenia na szczeblu europejskim zostały ułatwione dzięki narzędziom internetowym wdrożonym przez europejskie organizacje normalizacyjne w 2015 r., ponieważ wprowadziły one mechanizm, który daje członkom europejskiej organizacji normalizacyjnej/uczestniczącym zainteresowanym stronom, Komisji i Europejskiemu Stowarzyszeniu Wolnego Handlu (EFTA) bezpośredni dostęp przez internet do projektów norm europejskich i dokumentów normalizacyjnych. Jeżeli chodzi o krajowe jednostki normalizacyjne, w 2019 r. około 70 % z nich dysponowało narzędziami internetowymi ułatwiającymi odpowiednim zainteresowanym stronom dostęp do projektów norm krajowych. Jak wynika ze sprawozdań organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), dostęp do działań krajowych jednostek normalizacyjnych pozostaje jednak wyzwaniem.

2.1.1 Wytyczne

W ramach dodatkowego zadania mającego na celu propagowanie przejrzystości Komisja we współpracy z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi przygotowała w 2015 r. **przewodnik**[9] zawierający wytyczne skierowane do przedstawicieli europejskich organizacji normalizacyjnych, urzędników Komisji, państw członkowskich UE i zainteresowanych stron, dotyczące roli wniosków o normalizację przedkładanych przez Komisję[10], sposobu sporządzania i przyjmowania wniosków o normalizację[11] oraz sposobu ich realizacji[12]. W 2016 r.[13] Komisja wydała również ogólną **listę kontrolną** na potrzeby **europejskich organizacji normalizacyjnych do przeprowadzania samooceny** przy przygotowywaniu i wprowadzaniu europejskich norm zharmonizowanych w celu wsparcia prawa Unii, tak aby propagować jakość norm i dokumentów normalizacyjnych oraz skuteczne publikowanie odniesień w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. W niektórych przypadkach[14], w odniesieniu do określonych dziedzin polityki, lista kontrolna została dostosowana do specyfiki poszczególnych aktów prawnych i innych wymogów sektorowych.

Stanowiący część kompleksowych wytycznych Komisji w sprawie wdrażania unijnych przepisów dotyczących produktów **„Niebieski przewodnik”**[15] zawiera specjalną sekcję poświęconą normom (rozdział 4.1.2 i załącznik VI)**.**

[9] SWD(2015) 205 final z 27.10.2015 r.
[10] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13507/attachments/1/translations
[11] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13508/attachments/1/translations
[12] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13509/attachments/1/translations
[13] Ares(2016)6548298 z 22.11.2016 r.
[14] Na przykład dyrektywa 2014/30/UE i 2014/53/UE.
[15] https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks_en#blue-guide

2.2 Inkluzywność oraz uczestnictwo zainteresowanych stron, w tym jednostek badawczych (art. 5 i 9)

W art. 5 rozporządzenia ustanowiono wymóg, aby europejskie organizacje normalizacyjne wspierały i ułatwiały właściwą reprezentację i skuteczne uczestnictwo w prowadzonej przez nie działalności normalizacyjnej wszystkich zainteresowanych stron, w tym MŚP, organizacji konsumenckich, stron zainteresowanych kwestiami ochrony środowiska oraz zainteresowanych grup społecznych. Wskazane organizacje zainteresowanych stron otrzymujące obecnie finansowanie UE (znane również jako „organizacje, o których mowa w załączniku III") to: Standardy dla małych przedsiębiorstw, organizacja wyrażająca głos europejskich konsumentów w sprawie normalizacji (ANEC), Europejska Obywatelska Organizacja Normalizacyjna ds. Środowiska (ECOS) oraz Europejska Konfederacja Związków Zawodowych (ETUC) – reprezentujące odpowiednio MŚP, konsumentów, interesy środowiskowe i pracownicze.

Na **szczeblu europejskim** (art. 5 ust. 1 rozporządzenia) organizacje, o których mowa w załączniku III, kwalifikują się do uczestnictwa na poziomie politycznym w organach zarządzających wszystkich europejskich organizacji normalizacyjnych oraz na poziomie technicznym w organach technicznych CEN-CENELEC i komitetach technicznych ETSI. Od czasu publikacji ostatniego sprawozdania podjęto nowe inicjatywy w celu dalszej poprawy ich integracji i skutecznego uczestnictwa.

W 2017 r. CEN i CENELEC wdrożyły zmianę, dzięki której organizacje spoza sektora przemysłu, o których mowa w załączniku III (ANEC, ETUC i ECOS), mogą przedkładać formalne opinie na temat projektów norm (tzw. „prawo do wyrażania opinii"). W przypadku opinii negatywnej komitet techniczny odpowiedzialny za opracowanie danego projektu normy rozpatruje uzasadnienie przedstawione w opinii i udziela informacji zwrotnej. Może to również prowadzić do zmiany projektu normy. Ogólnie rzecz ujmując, 76 % wszystkich formalnych opinii przedstawionych przez zainteresowane grupy społeczne było pozytywnych.

W 2017 r. ETSI uruchomił „program 3SI" z myślą o zaangażowaniu organizacji, o których mowa w załączniku III. Program ten obejmuje organizację posiedzeń okrągłego stołu z udziałem urzędników ETSI oraz przedstawiciela zainteresowanych stron w ramach ETSI („rzecznik 3SI") w celu omówienia kwestii związanych z inkluzywnością. ETSI nie wprowadził żadnych mechanizmów podobnych do mechanizmów CEN i CENELEC służących przyznawaniu organizacjom spoza sektora przemysłu, o których mowa w załączniku III, bardziej strukturalnej roli w procesie opracowywania norm, takiej jak formalne prawo do wyrażania opinii. Latem 2021 r., w ramach konsultacji publicznych w sprawie planu działania[16] dotyczącego przyszłej strategii normalizacyjnej Komisji, organizacja SBS wyraziła swoje niezadowolenie z poziomu inkluzywności ETSI, stwierdzając, że „ETSI jak dotąd nie przeznaczył wystarczających zasobów i budżetu na zwiększenie swojej inkluzywności"[17], co zostało powtórzone przez inne stowarzyszenie

[16] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Standardisation-strategy_pl
[17] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Standardisation-strategy/F2665680_pl

MŚP[18]. Podobne opinie zostały przekazane w odpowiednich sprawozdaniach przedstawionych na podstawie art. 24 przez inne organizacje finansowane na mocy rozporządzenia. Na przykład w sprawozdaniu organizacji ANEC za 2019 r.[19] stwierdzono: „ETSI nie jest skłonny do pogłębienia swoich przepisów dotyczących inkluzywności, uznając, że zachowuje zgodność z rozporządzeniem. Organizacje, o których mowa w załączniku III, uważają jednak, że ETSI nie zachowuje tej zgodności". Podobnego zdania jest ECOS[20]: „Uczestnictwo organizacji, o których mowa w załączniku III, w działaniach ETSI pozostaje bardziej złożone w porównaniu z pozostałymi dwiema europejskimi organizacjami normalizacyjnymi". Jednym z ich argumentów jest to, że nie można oddzielić kwestii inkluzywności procesu od praw głosu, ponieważ w ETSI prawa głosu zainteresowanych stron z sektora przemysłu przeważają nad łącznymi prawami głosu jakiejkolwiek innej kategorii zainteresowanych stron lub organu. Odsetek praw głosu w ETSI przysługujących krajowym jednostkom normalizacyjnym z państw członkowskich UE wynosi ok. 2 %. Prawa głosu innych zainteresowanych stron spoza sektora przemysłu (społeczeństwo obywatelskie, środowiska akademickie, naukowcy), praktycznie nie mają znaczenia w przypadku głosowania.

Obawy te zostały powtórzone przez niektóre kategorie zainteresowanych stron, w szczególności w odniesieniu do dostępności, w przypadku której niektórzy przedstawiciele osób z niepełnosprawnościami nie mogli uznać tego procesu za inkluzywny i musieli korzystać z pośrednictwa organizacji konsumenckich. Chociaż, ściśle rzecz biorąc, takie pośrednictwo przez organizacje konsumenckie nie jest niezgodne z rozporządzeniem, obawy różnych kategorii zainteresowanych stron podają w wątpliwość to, czy poświęca się wystarczającą uwagę kwestii inkluzywności.

2.2.1 Jednostki badawcze

Jeżeli chodzi o wykonanie art. 5 ust. 2 i art. 9 rozporządzenia, w sprawozdaniach europejskich organizacji normalizacyjnych[21] podkreślono, że prowadzono różne działania z udziałem organizacji badawczych. W sprawozdaniach nie ma jednak pełnej jasności co do skuteczności tych działań, np. ich wpływu na przyjęcie określonych norm lub wzrost uczestnictwa.

Podobnie CEN, CENELEC i Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej (JRC) podpisały w październiku 2016 r. i odnowiły w październiku 2021 r.[22] umowę o współpracy, aby połączyć badania naukowe i innowacje z normalizacją, pomóc w przewidywaniu potrzeb w zakresie normalizacji i dostosować się do priorytetów strategicznych.

Dzięki wspólnej inicjatywie dotyczącej normalizacji JRC włączyło się wraz ze stowarzyszeniem COST w przekazywanie informacji i organizowanie szkoleń na temat korzyści wynikających z normalizacji dla badań naukowych i innowacji prowadzonych

[18] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Standardisation-Strategy/F2665677_pl
[19] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44748
[20] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44749
[21] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#article24
[22] https://www.cencenelec.eu/news-and-events/news/2021/pressrelease/2021-10-21-jrc-cen-cenelec-renewed-cooperation/

w ramach projektów z zakresu współpracy naukowo-technicznej. Za pośrednictwem tego powiązania od 2019 r. CEN-CENELEC udostępnił kilka modułów szkoleniowych.

2.2.2 Narzędzia ICT

Europejskie organizacje normalizacyjne poinformowały w sprawozdaniach o inwestycjach w narzędzia ICT i ich stosowaniu w celu zwiększenia efektywności systemu normalizacji europejskiej i ułatwienia działań normalizacyjnych (takich jak współpraca między członkami, posiedzenia, prace nad opracowywaniem projektów, dostęp do dokumentów roboczych i dokumentów normalizacyjnych oraz zdalna komunikacja i zdalne zatwierdzanie).

2.3 Współpraca między krajowymi jednostkami normalizacyjnymi i europejskimi organizacjami normalizacyjnymi

Krajowe jednostki normalizacyjne i europejskie organizacje normalizacyjne wprowadziły mechanizmy ułatwiające wymianę najlepszych praktyk, w tym grupy doradcze, komitety monitorujące, posiedzenia i wytyczne. Trzy wspomniane europejskie organizacje normalizacyjne wykorzystują szereg narzędzi, aby ułatwić i usprawnić wymianę najlepszych praktyk między sobą oraz między delegacjami krajowymi (na przykład w drodze posiedzeń przewodniczących delegacji krajowych, organizowanych przez ETSI). Europejskie organizacje normalizacyjne współpracują również w zakresie działań obejmujących kształcenie, szkolenie oraz badania i rozwój w różnych dziedzinach związanych z normalizacją, takich jak wspólne działania szkoleniowe z zakresu normalizacji prowadzone przez CEN-CENELEC.

Pod koniec 2021 r. niektóre krajowe jednostki normalizacyjne wyraziły obawy co do swojej roli w ETSI. Między ETSI a niektórymi europejskimi krajowymi jednostkami normalizacyjnymi trwają rozmowy na temat ich uznawania za partnerów strategicznych w dziedzinie normalizacji.

2.4 Dostęp MŚP do norm (art. 6)

Na podstawie art. 6 ust. 3 rozporządzenia krajowe jednostki normalizacyjne sporządzają roczne sprawozdanie na temat swoich działań mających na celu wspieranie i ułatwianie dostępu MŚP do norm i procesu opracowywania norm. Dotyczy to również sprawozdawczości w zakresie wymiany najlepszych praktyk mających na celu zwiększenie uczestnictwa MŚP (tj. art. 6 ust. 2 rozporządzenia). W badaniu uzupełniającym niniejsze sprawozdanie zawarto dokładne statystyki na ten temat[23] i przedstawiono liczbę krajowych jednostek normalizacyjnych, które umożliwiają reprezentację odnośnej kategorii zainteresowanych stron, zgodnie z poniższą tabelą. Na przykład pierwsza wartość w tabeli (29/33) oznacza, że 29 spośród 33 krajowych jednostek normalizacyjnych stowarzyszonych w CEN zezwoliło na reprezentowanie MŚP w tej europejskiej organizacji normalizacyjnej.

Zainteresowane strony/	CEN				CENELEC				ETSI			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019

[23] https://doi.org/10.2873/504681

ESO/rok												
MŚP	29/33	30/34	31/34	31/34	29/33	30/34	31/34	31/34	28/39	29/39	29/39	30/39
Konsumenci	25/33	24/34	25/34	25/34	20/33	20/34	22/34	22/34	26/39	27/39	27/39	27/39
Zainteresowane grupy środowiskowe	24/33	24/34	26/34	26/34	18/33	20/34	23/34	23/34	22/39	23/39	23/39	23/39
Zainteresowane grupy społeczne	21/33	20/34	23/34	22/34	17/33	18/34	20/34	20/34	19/39	20/39	20/39	20/39

Należy zauważyć, że w niektórych przypadkach całkowita liczba stowarzyszonych krajowych jednostek normalizacyjnych jest znacznie wyższa niż liczba państw UE i EOG. Wynika to z faktu, że europejskie organizacje normalizacyjne uwzględniają w swoich procesach opracowywania krajowe jednostki normalizacyjne spoza UE i EOG.

Szczególnie istotną informacją wynikającą z badania jest to, że krajowe jednostki normalizacyjne w CEN i CENELEC „w latach 2015–2019 coraz częściej przyznawały MŚP uczestnictwo w działaniach normalizacyjnych po specjalnych stawkach, natomiast krajowe jednostki normalizacyjne ETSI odnotowały tendencję spadkową w zakresie takich specjalnych stawek". Ponadto w sprawozdaniu ETSI z 2019 r.[24] stwierdzono w tej kwestii, że: „ETSI nie funkcjonuje na podstawie zasady delegacji krajowej, więc ich [MŚP] uczestnictwo w organizacji technicznej i pracach ETSI jest bezpośrednie dzięki ich członkostwu w ETSI [...]. Jedynie w trakcie procesu publicznego zatwierdzania te zainteresowane strony muszą przedkładać swoje uwagi za pośrednictwem krajowych jednostek normalizacyjnych należących do ETSI".

2.5 Uczestnictwo organów publicznych w normalizacji europejskiej (art. 7)

Jeżeli chodzi o wykonanie art. 7 rozporządzenia, w sprawozdaniach dla Komisji znajduje się niewiele systematycznych i oficjalnych informacji na temat zaangażowania organów publicznych w działania normalizacyjne. W sprawozdaniach europejskich organizacji normalizacyjnych[25] zazwyczaj odnoszono się do działania 4 i działania 9 w ramach wspólnej inicjatywy dotyczącej normalizacji[26] jako odpowiednich zadań. Ponieważ dokładne dane są niedostępne, w przyszłości można rozważyć zastosowanie instrumentu monitorowania.

[24] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44751
[25] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#annual
[26] Działanie 4: zwiększenie świadomości w zakresie normalizacji w krajowych organach publicznych; działanie 9: angażowanie szerokiego grona zainteresowanych stron, przejrzystość i skuteczne uczestnictwo wszystkich zainteresowanych stron w systemie normalizacji europejskiej.

2.6 Roczne programy prac Unii (art. 8)

Zgodnie z art. 8 Komisja przyjęła roczne programy prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej[27]. Za pośrednictwem rocznego programu prac Unii Komisja udziela europejskim organizacjom normalizacyjnym wskazówek w zakresie pracy nad normami i dokumentami normalizacyjnymi, a także sposobów zwiększenia zaangażowania w ten proces małych i średnich przedsiębiorstw oraz zainteresowanych grup społecznych. Dokument ten był stopniowo kształtowany w celu ustalenia priorytetów w odniesieniu do polityki UE, aby wskazać ukierunkowanie i oczekiwania z perspektywy decydentów, jak również dostarczyć zainteresowanym stronom z obszaru normalizacji lepszych wytycznych dotyczących realizacji.

2.7 Wnioski o normalizację (art. 10)

W latach 2015–2019 Komisja wystosowała 35 wniosków o normalizację, a w 2020 r. dziewięć kolejnych. Spośród tych 44 wniosków o normalizację sześć zostało odrzuconych (13,6 %). Europejskie organizacje normalizacyjne często podawały następujące powody odrzucenia: negatywne zdanie co do niektórych norm, których dotyczyły wnioski; negatywne zdanie co do niektórych wymogów zawartych we wniosku o normalizację; negatywne zdanie w kwestii tego, czy niektóre zlecane specyfikacje techniczne są potrzebne do wsparcia konkretnego zasadniczego wymogu lub negatywne zdanie odnośnie do terminów dostarczenia norm, których dotyczyły wnioski.

Odrzucenie wniosków o normalizację może mieć istotny wpływ na (i) funkcjonowanie uczciwego i skutecznego rynku wewnętrznego; (ii) konkurencyjność poszczególnych branży; (iii) udział zainteresowanych grup społecznych oraz (iv) suwerenność technologiczną Unii. Może to doprowadzić również do konieczności stosowania norm innych niż unijne, w przypadku których może być niejasne, w jakim stopniu przestrzegano zasady inkluzywności procesu.

Jeśli chodzi o wykonanie wniosków o normalizację, zdarzało się również, że pomimo przyjęcia wniosku o normalizację przez CEN, realizowano tylko jego część[28].

2.7.1 Wsparcie Komisji na rzecz wykonania wniosków o normalizację (normy zharmonizowane)

Przed 2018 r. obowiązywała umowa o świadczenie usług („konsultanci nowego podejścia") służąca udzielaniu pomocy europejskim organizacjom normalizacyjnym w zakresie weryfikacji zgodności projektów europejskich norm zharmonizowanych z wnioskiem Komisji. W ramach realizacji tej umowy wskaźnik powodzenia dokumentów normalizacyjnych, do których opublikowano odniesienie w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, był ograniczony, a liczba zaległych norm, do których nie opublikowano odniesienia, narastała. W marcu 2017 r. w wewnętrznej bazie danych Komisji znajdowało

[27] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#annual

[28] W przypadku dyrektywy w sprawie wyposażenia morskiego 2014/90/UE, pomimo przyjęcia wniosku o normalizację M/557 przez CEN, odpowiedzialny komitet techniczny nie przystąpił do jego realizacji w zakresie dotyczącym węży.

się 596 nieprzetworzonych europejskich norm zharmonizowanych przekazanych przez europejskie organizacje normalizacyjne. Aby uzyskać skuteczne świadczenie usług na potrzeby wdrażania rozporządzenia, Komisja ogłosiła nowe zamówienie publiczne na usługi[29] („normy zharmonizowane"). Wdrażając nowy system, Komisja zwracała uwagę na rozwiązanie niektórych zidentyfikowanych problemów z przeszłości oraz na zapewnienie:

- dobrowolnego charakteru usług świadczonych na rzecz europejskich organizacji normalizacyjnych, również zgodnie z poprzednim systemem konsultantów nowego podejścia;
- wyraźnego rozdzielenia ról – konsultanci nie opracowują ani nie negocjują treści europejskich norm zharmonizowanych, lecz koncentrują się na ocenie, czy europejskie normy zharmonizowane spełniają wymogi prawa Unii;
- dostępności usług sektorowych, które mogą być pomocne przy rozstrzyganiu nowych wątpliwości, pytań lub kwestii, które mogą pojawić się w czasie opracowywania europejskich norm zharmonizowanych oraz
- roli Komisji w podejmowaniu ostatecznej decyzji o publikacji odniesień do europejskich norm zharmonizowanych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Komisja zorganizowała pracę konsultantów ds. norm zharmonizowanych w taki sposób, aby nie opóźnić przygotowywania europejskich norm zharmonizowanych.

Od czasu uruchomienia systemu konsultantów ds. norm zharmonizowanych w grudniu 2021 r. liczba zaległych nieocenionych i nieprzetworzonych europejskich norm zharmonizowanych, przekazanych przez europejskie organizacje normalizacyjne do opublikowania ich w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, została zmniejszona do zaledwie dwóch norm z 2018 r. i pięciu z 2019 r., które obecnie oczekują na decyzję Komisji.

Do dnia 9 grudnia 2021 r. wykonawca Komisji zarządzający konsultantami ds. norm zharmonizowanych otrzymał od europejskich organizacji normalizacyjnych 3312 wniosków o ocenę projektów europejskich norm zharmonizowanych w ramach 21 aktów prawnych UE, z czego 2944 wnioski zostały przetworzone, a 368 wniosków było niekwalifikowalnych[30]. We wszystkich sektorach jedynie 27,58 % ocen norm zharmonizowanych było pozytywnych[31], głównie ze względu na niedostosowanie pozostałych do prawa Unii, co wskazuje, że należy dołożyć większych starań w procesie opracowywania norm – np. w ramach komitetów technicznych – tak aby prace były lepiej dostosowane do wymogów politycznych i prawnych.

2.7.2 Przygotowywanie i publikowanie europejskich norm zharmonizowanych

W 2016 r. i 2017 r. zainteresowane strony poruszały kwestię publikowania niektórych europejskich norm zharmonizowanych z opóźnieniem. W związku z tym Komisja monitoruje

[29] https://ec.europa.eu/growth/content/technical-assistance-area-harmonised-standards_en
[30] Na przykład ze względu na to, że nie dotyczyły europejskich norm zharmonizowanych, lub z powodu nadmiarowych wniosków.
[31] Uwaga: jedna norma jest oceniana od 2 do 4 razy i każdorazowo jest liczona osobno na potrzeby tej statystyki. Podana liczba nie jest zatem wskaźnikiem negatywnych ocen, które pojawiają się na późnym etapie.

poszczególne etapy procesu od 2018 r., a związane z tym wyniki są przedstawione w niniejszym sprawozdaniu również w odniesieniu do 2020 r.

W latach 2018–2020 Komisja otrzymała **1247 europejskich norm zharmonizowanych** na potrzeby przepisów UE. Spośród nich **238** stanowiły ponowne przedłożenia dotyczące istniejących europejskich norm zharmonizowanych na podstawie nowych przepisów. W związku z tym liczba nowo przedłożonych norm wyniosła **1009**, w tym **76** sprostowań i **267** zmian.

W poniższej analizie w niniejszym sprawozdaniu skoncentrowano się na nowych zgłoszeniach, które zostały podzielone według lat i europejskich organizacji normalizacyjnych w następujący sposób:

Dostarczone europejskie normy zharmonizowane	**2018**	**2019**	**2020**	**Ogółem**
CEN	231	216	129	576
CENELEC	134	161	104	399
ETSI	8	11	15	34
Ogółem	373	388	248	1009

Do dnia 9 grudnia 2021 r. w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* opublikowano odniesienia do **576** europejskich norm zharmonizowanych, **17** norm przechodzi proces publikacji odniesień, **371** nie zostało zaakceptowanych, a **45** oczekuje na decyzję.

Z wewnętrznych baz danych Komisji, które są połączone z narzędziami informatycznymi europejskich organizacji normalizacyjnych, wynika, że mediana czasu między przyjęciem europejskiej normy zharmonizowanej przez CEN, CENELEC lub ETSI a formalnym dostarczeniem jej do Komisji w celu opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* wynosi 100 dni. Oznacza to, że przedłożenie Komisji normy po jej publicznym udostępnieniu (tj. udostępnieniu do zakupu) może zająć europejskim organizacjom normalizacyjnym ponad trzy miesiące, dopiero po upływie których Komisja będzie mogła rozpocząć ocenę i przetwarzanie europejskiej normy zharmonizowanej w celu opublikowania odniesienia do niej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*[32]. Średni czas (podany w nawiasach w tabeli poniżej) jest znacznie dłuższy ze względu na kilka skrajnych przypadków[33].

Mediana (i średnia) czasu (w dniach) między przyjęciem normy przez europejskie organizacje normalizacyjne a dostarczeniem jej	**2018**	**2019**	**2020**	**Ogółem**

[32] Komisja nie może rozpocząć własnego wewnętrznego przetwarzania europejskich norm zharmonizowanych, dopóki nie zostaną one formalnie dostarczone jej przez europejskie organizacje normalizacyjne.

[33] Duża rozbieżność w przypadku CENELEC wynika z łącznego przedłożenia niektórych starych norm i związanych z nimi niedawnych zmian. Ponieważ część z tych starych norm pochodzi z lat 90. XX w., w średnim ujęciu uwzględniono opóźnienia w ich przedkładaniu, a zatem wyniki są zniekształcone. W szczególności większość norm prowadzących do tych znacznych opóźnień można wyodrębnić w ramach wniosków Komisji o normalizację związanych z przepisami dotyczącymi ekoprojektu.

Komisji				
CEN	75 (115)	105 (199)	70 (91)	83 (141)
CENELEC	218 (424)	189 (1374)	82 (481)	186 (822)
ETSI	29 (27)	49 (58)	20 (29)	28 (38)
Ogółem	109 (224)	117 (683)	75 (251)	100 (407)

Jeżeli chodzi o przetwarzanie europejskich norm zharmonizowanych przez samą Komisję, mediana (średnia) czasu od dostarczenia normy Komisji przez europejskie organizacje normalizacyjne do jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*[34] systematycznie się zmniejsza, jak pokazano w poniższej tabeli. Dłuższy czas przetwarzania potrzebny Komisji w 2019 r. wynikał ze zmiany metody publikacji (z serii C na serię L *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*), która wymagała przejściowego okresu dostosowania. Od tego czasu Komisja znacznie skróciła czas trwania swoich procesów. W 2020 r. i 2021 r. Komisja odnotowała lepsze wyniki niż w 2018 r. (kiedy publikowanie europejskich norm zharmonizowanych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* odbywało się jeszcze w ramach procedur publikacji w serii C *Dziennika Urzędowego*).

	2018	**2019**	**2020**	**2021**
Mediana (i średnia) czasu (w dniach) między dostarczeniem normy do Komisji a jej opublikowaniem w Dzienniku Urzędowym UE	238 (298)	292 (322)	228 (231)	108 (121)

2.8 Formalne zastrzeżenia (art. 11)

W latach 2015–2019 zgłoszono łącznie 20 formalnych zastrzeżeń do konkretnych europejskich norm zharmonizowanych zgodnie z przepisami określonymi w art. 11 rozporządzenia. Trzy kolejne zgłoszono w 2020 r.[35] Średni czas rozpatrywania formalnego zastrzeżenia (rozumiany jako czas między jego zgłoszeniem a rozstrzygnięciem) wynosi 1 084 dni, tj. 3 lata.

2.9 Powiadamianie organizacji zainteresowanych stron (art. 12)

Komisja stworzyła specjalną stronę internetową[36] na potrzeby powiadomień, o których mowa w art. 12.

2.10 Specyfikacje TIK (art. 13 i 14)

Wiele z najbardziej powszechnych specyfikacji technicznych TIK zostało opracowanych w ostatnim czasie przez prywatne fora i konsorcja. W art. 13 rozporządzenia przewidziano możliwość identyfikacji przez Komisję specyfikacji technicznych TIK, które kwalifikują się

[34] Obejmuje to całkowity czas potrzebny Komisji na pierwszą ocenę europejskich norm zharmonizowanych przekazanych przez europejskie organizacje normalizacyjne, a następnie przeprowadzenie wewnętrznej procedury prowadzącej do opublikowania europejskich norm zharmonizowany w Dzienniku Urzędowym.
[35] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#objections
[36] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en

do celów dokonywania odniesień w zamówieniach publicznych. Umożliwia to większą konkurencję w tej dziedzinie i obniża ryzyko polegające na zdominowaniu przez systemy zastrzeżone. Odpowiedni wykaz został opublikowany na stronie internetowej Komisji[37].

Ponadto istnienie wspólnych norm ICT zapewnia interoperacyjność. Nabiera to coraz większego znaczenia, ponieważ coraz więcej urządzeń jest ze sobą łączonych. W komunikacie w sprawie priorytetów w normalizacji ICT z 2016 r.[38] Komisja zaproponowała skupienie zasobów przeznaczonych na opracowywanie norm i społeczności zajmujących się opracowywaniem norm na pięciu obszarach priorytetowych. Znaczenie norm ICT zostało ponownie podkreślone w strategii przemysłowej z 2020 r.[39]

Ustanowiono europejską wielostronną platformą ds. normalizacji ICT[40], której celem jest doradzanie Komisji w sprawach związanych z realizacją polityki normalizacji ICT, w tym w zakresie ustalania priorytetów i identyfikacji specyfikacji. Określono ponad 150 działań, które pogrupowano na obszary tematyczne.

3 Finansowanie systemu normalizacji europejskiej (art. 15, 16 i 17)

Finansowanie przez UE działalności europejskich organizacji normalizacyjnych i organizacji, o których mowa w załączniku III, określono w art. 15, 16 i 17 rozporządzenia.

W latach 2015–2019 dotacje na działalność normalizacyjną ze środków UE wyniosły łącznie około 105,3 mln EUR (85 mln EUR przyznano europejskim organizacjom normalizacyjnym, a 20 mln EUR organizacjom, o których mowa w załączniku III). UE i EFTA współfinansują część kosztów i zadań tych organizacji. Dotacje przekazywane są w formie dotacji na działalność i dotacji na działania. Dotacje na działalność stanowią wkład na potrzeby realizacji rocznych programów prac, w których określa się działania planowane na każdy rok zgodnie z celami Komisji w zakresie normalizacji. Dotacje na działalność na lata 2015–2019 obejmowały szeroki zakres codziennych zadań. W ramach dotacji na działania finansowano konkretne działania na rzecz przepisów i polityki UE. W 2019 r. dotacje na działania stanowiły 66 % finansowania UE dla europejskich organizacji normalizacyjnych i organizacji, o których mowa w załączniku III. Komisja monitoruje realizację finansowanych działań za pośrednictwem sprawozdań składanych przez europejskie organizacje normalizacyjne.

Wśród europejskich organizacji normalizacyjnych głównym beneficjentem był CEN, który otrzymał około 71 % całkowitego finansowania przyznanego europejskim organizacjom normalizacyjnym w latach 2015–2019; następne w kolejności są ETSI (22 %) i CENELEC (7 %). W okresie sprawozdawczym ogólny udział całkowitego finansowania unijnego przeznaczonego na dotacje na działalność i dotacje na działania dla europejskich organizacji normalizacyjnych pozostał zasadniczo na niezmienionym poziomie.

[37] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/ict-standardisation/ict-technical-specifications_en
[38] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52016DC0176
[39] https://ec.europa.eu/growth/industry/policy_en - industrial-strategy-2020
[40] https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2758

Wsparcie finansowe dla organizacji, o których mowa w załączniku III, ma na celu zwiększenie poziomu inkluzywności w odniesieniu do ich odpowiednich grup interesu w opracowywaniu norm; w tym zakresie zaobserwowano ogólną tendencję wzrostową w ciągu ostatnich 5 lat. W latach 2015–2019 największy udział w całkowitej kwocie finansowania UE przeznaczonej dla organizacji, o których mowa w załączniku III, przypadł organizacjom SBS i ANEC (odpowiednio 42,5 % i 34,5 %). ECOS otrzymała 15,7 % całkowitej kwoty finansowania, a ETUC – 7,3 %.

Jeżeli chodzi o uproszczenie finansowania systemu normalizacji europejskiej i zmniejszenie obciążenia administracyjnego, w 2015 r. Komisja wprowadziła mechanizm płatności ryczałtowych w odniesieniu do finansowania niektórych kosztów w ramach umów o udzielenie dotacji, takich jak koszty wymaganych osobodni lub poniesione koszty podróży. Mechanizm ten pomógł zmniejszyć obciążenie administracyjne związane z koniecznością uzasadniania i rejestrowania każdego indywidualnego przypadku związanego z takimi kosztami. Analiza wykazała jednak, że beneficjenci nadal mieli wątpliwości co do dokumentacji wymaganej w przypadku ewentualnych audytów.

Jeśli chodzi o wymogi dotyczące sprawozdawczości, zainteresowane strony postrzegają niektóre z tych działań sprawozdawczych jako uciążliwe. Najwięcej czasu zajmują zadania polegające na sporządzaniu planów działania i sprawozdań na temat dotacji na działalność, przy czym od 2015 r. nastąpił niewielki wzrost wymaganych osobodni. Chociaż dane przekazane przez europejskie organizacje normalizacyjne wskazują na wzrost średniego czasu potrzebnego na przygotowanie wniosków o udzielenie dotacji na działania, to wskazują jednak również na spadek średniego czasu niezbędnego do sporządzenia sprawozdania na temat tego rodzaju dotacji.

4 Wnioski

Niniejsze drugie sprawozdanie dla Parlamentu Europejskiego i Rady z wykonania rozporządzenia (UE) nr 1025/2012 wskazuje, że pod pewnymi względami w systemie normalizacji europejskiej nastąpiła poprawa – np. w odniesieniu do nowych narzędzi informatycznych – ale w różnych obszarach istnieje możliwość wprowadzenia usprawnień. Dotyczy to w szczególności aspektów inkluzywności, roli krajowych jednostek normalizacyjnych w systemie normalizacji europejskiej oraz czasu dostarczania europejskich norm zharmonizowanych do Komisji, jak przedstawiono powyżej.

Jeżeli chodzi o czas przetwarzania norm i dokumentów normalizacyjnych, zarówno europejskie organizacje normalizacyjne, jak i Komisja muszą nadal dokładać starań, aby zwiększyć skuteczność, mimo działań podjętych ostatnio przez Komisję na rzecz znacznego skrócenia potrzebnego jej czasu na przyjęcie europejskich norm zharmonizowanych w celu ich publikacji.